

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.002.01.2023

Pan
Jacek Wójcicki
Prezydent Miasta Gorzowa Wielkopolskiego
Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego
ul. Wł. Sikorskiego 4, 66-400 Gorzów Wlkp.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/001/LZG - Realizacja przez gminy województwa lubuskiego obowiązków w zakresie ustalania i pobierania opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego (dalej: <i>Urząd</i>), ul. Sikorskiego 4, 66-400 Gorzów Wlkp.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Wójcicki, Prezydent Miasta Gorzowa Wielkopolskiego (dalej: <i>Prezydent Miasta lub organ</i>), od dnia 1 grudnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania podejmowane przez gminę w celu ustalenia podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. 2. Ustalenie wysokości opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej oraz jej dochodzenie.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2022 (do dnia zakończenia kontroli)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	1. Norbert Serafin, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LZG/19/2023 z dnia 28 kwietnia 2023 r. 2. Andrzej Misa, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/21/2023 z dnia 28 kwietnia 2023 r. 3. Cezary Romanczenko, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/20/2023 z dnia 28 kwietnia 2023 r.

(akta kontroli str.1-5)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Miasto Gorzów Wlkp. podejmowało rzetelne i skuteczne działania w celu zidentyfikowania podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej.

Organ prawidłowo przygotowywał informacje o wysokości opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej oraz co kwartał przysyłał je podmiotom zobowiązanym. Ustalenie wysokości opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej odbywało się w sposób przewidziany przepisami prawa, a podział wpływów z tytułu tej opłaty pomiędzy Miasto i Wody Polskie był dokonywany z zachowaniem właściwych proporcji.

Kontrola wykazała również nieprawidłowości w działalności Urzędu w badanym zakresie. W pojedynczych przypadkach organ rozpatrując reklamacje na wysokość opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej przekroczył przewidziany prawem termin ich rozpatrzenia, a w sytuacji nieuznania reklamacji, nie określił wysokości opłaty w drodze decyzji. Niekiedy postępowania administracyjne w sprawie wydania decyzji określających wysokość opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej były prowadzone opieszale, dodatkowo strony postępowań nie były zawiadamiane o niezłatwieniu sprawy w terminie. Ponadto organ nie zawsze zawiadamiał strony o wszczęciu postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji określającej wysokość opłaty.

Stwierdzono również przypadki nieterminowego przekazywania Wodom Polskim wpływów z tytułu opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, w części stanowiącej przychód tego podmiotu, a także brak wymaganych prawem działań wobec jednego z podmiotów zobowiązanych, które zmierzałyby do wyegzekwowania powstałych zaległości z tytułu tej opłaty.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. Miasto Gorzów Wlkp. podejmowało działania w celu zidentyfikowania podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, o której mowa w art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne³, zwanej dalej „ustawą Prawo wodne”.

Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu, zapytana jakie czynności (począwszy od 2018 r. do chwili obecnej) i przy pomocy jakich narzędzi podejmowało Miasto w celu ustalenia podmiotów zobowiązanych do ponoszenia ww. opłaty, wyjaśniła m.in.:

zgodnie z art. 552 ust. 2b pkt 2 ustawy Prawo wodne podmioty obowiązane do ponoszenia opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej są obowiązane składać co kwartał oświadczenia pozwalające wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta na ustalenie opłaty. W praktyce jednak jest to rzadko realizowane. Spośród wszystkich zidentyfikowanych podmiotów ujętych w bazie tylko dwa podmioty realizują ten obowiązek. W związku z tym, organ musiał ustalić nieruchomości i podmioty zobowiązane do ponoszenia opłaty we własnym zakresie.

W celu realizacji ustawowego obowiązku opracowano bazę podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. Bazę zawierającą dane o nieruchomościach i właścicielach nieruchomości (podmiotach zobowiązanych do uiszczania opłat) stworzył na przełomie 2017 i 2018 roku ówczesny kierownik Referatu Ochrony Środowiska na podstawie posiadanej wiedzy specjalistycznej, dostępu do map (m.in. z programu Ewmapa czy Geoportalu) oraz rejestru gruntów i budynków. Narzędzia te pozwalają określić, w jaki sposób dana nieruchomość jest zagospodarowana. Z rejestru gruntów i budynków można uzyskać dane na temat powierzchni działki, a także powierzchni zabudowy budynków znajdujących się na działce. Na podstawie ortofotomapy można z kolei oddzielić powierzchnię uszczelnioną od powierzchni biologicznie czynnej. Mając wielkość powierzchni biologicznie czynnej sprawdza się, czy zajmuje ona więcej niż 30% powierzchni całkowitej działki. Jeśli tak, właściciel nieruchomości nie jest zobowiązany do uiszczania opłaty. Ustalając co należy rozumieć pod pojęciem „powierzchni biologicznie czynnej” kierowano się wytycznymi Wód Polskich zamieszczonymi w „Materiale pomocniczym dla gmin w sprawie ustalania opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej”. Zastosowanie zatem znalazł § 3 pkt 22 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁴, w którym zdefiniowano teren biologicznie czynny jako teren o nawierzchni urządzonej w sposób zapewniający naturalną vegetację roślin i retencję wód opadowych, a także 50% powierzchni tarasów i stropodachów z taką nawierzchnią oraz innych powierzchni zapewniających naturalną vegetację roślin, o powierzchni nie mniejszej niż 10 m², oraz wodę powierzchniową na tym terenie.

Ważną kwestią wymagającą sprawdzenia w procesie identyfikowania nieruchomości kwalifikujących się do objęcia opłatami za zmniejszenie retencji jest, czy nieruchomości ujęte są w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej. Podstawowym sposobem weryfikacji jest analiza mapy geodezyjnej. Sieci kanalizacyjne powinny być zamieszczone na mapie oraz powinny być zgłoszone prezydentowi miasta. Z reguły istotne jest znalezienie kanalizacji deszczowej, ponieważ służy ona odprowadzaniu

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1225.

wód opadowych. W przypadku niektórych nieruchomości (np. miejsca magazynowania odpadów) wody opadowe stają się tzw. wodami odciekowymi, a zatem zgodnie z art. 16 pkt 61 lit. c ustawy Prawo wodne ściekami. Ścieki można odprowadzać jedynie kanalizacją sanitarną. W takim przypadku stwierdzenie, że nieruchomość jest ujęta w system kanalizacji sanitarnej również jest podstawą do tego, aby nie pobierać opłaty.

Organ w procesie identyfikowania nieruchomości spełniających kryteria określone w art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne nie posiłkował się do tej pory informacjami wynikającymi z pozwoleń wodnoprawnych wydawanych przez Wody Polskie wychodząc z założenia, że kwalifikacja nieruchomości do opłat za zmniejszenie retencji musi wynikać z faktycznego zagospodarowania terenu, a pozwolenia wodnoprawne określają tylko prawa, z których zainteresowany może, ale nie musi skorzystać.

(akta kontroli str. 98-101)

Jak wynika z prowadzonej w Urzędzie bazy podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, w okresie od 1.01.2018 r. do 15.03.2023 r. figurowały w niej 24 podmioty zobowiązane do uiszczenia ww. opłaty, przy czym 19 od 1.01.2018 r., dwóch kolejnych od 1.01.2019 r. Następne dwa podmioty zostały ujęte w bazie odpowiednio 1.01.2021 r. oraz 1.04.2022 r. W odniesieniu do jednego podmiotu, w 2018 r. w wyniku złożonej reklamacji, uznano, że nie spełnia on kryteriów, będących podstawą do nałożenia opłaty⁵.

Rozmiary nieruchomości podlegające opłacie, które zostały ujęte w przedmiotowej bazie, miały wielkość od 3590 do 137 420 m², a udział powierzchni wyłączanej do powierzchni całkowitej nieruchomości mieścił się w przedziale od 71% do 97%.

(akta kontroli str. 102)

W okresie od 1.01.2018 r. do 15.03.2023 r. Urząd nie występował do innych podmiotów o dane umożliwiające ustalenie podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej.

Stosownie do wyjaśnień dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu, od kilku miesięcy Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa prowadził rozmowy z Wydziałem Geodezji i Katastru Urzędu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, mające na celu przygotowanie specjalistycznej mapy, która ułatwi zidentyfikowanie nieruchomości spełniających kryteria, na podstawie których ustala się obowiązek ponoszenia opłat. Wstępna wersja bazy została przekazana Wydziałowi Ochrony Środowiska i Rolnictwa w dniu 1 marca 2023 r. i po przeanalizowaniu jej funkcjonalności może stanowić narzędzie pomocne przy bardziej profesjonalnej identyfikacji określonych nieruchomości w przyszłości. Najważniejszą korzyścią z używania nowej mapy będzie szybkie i automatyczne identyfikowanie nieruchomości spełniających kryteria, o których mowa w art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne. Obecnie jest to proces skomplikowany i czasochłonny.

(akta kontroli str. 98-101)

W tym samym okresie Urząd nie występował również do organów Wód Polskich o dane umożliwiające ustalenie podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłat.

Jak wyjaśniła dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu, na temat pomocy w uzyskaniu danych były prowadzone jedynie rozmowy pomiędzy

⁵ W wyniku weryfikacji przeprowadzonej przez Urząd, okazało się, że jedynie 67% powierzchni nieruchomości była wyłączona z powierzchni biologicznie czynnej.

pracownikami Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego a pracownikami z Zarządu Zlewni Wód Polskich w Gorzowie Wielkopolskim, ale nie zakończyły się one żadnymi ustaleniami.

Jak poinformowała dyrektor Zarządu Zlewni Wód Polskich w Gorzowie Wlkp., w latach 2018-2022 Wody Polskie nie udzielały żadnego pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód, o którym mowa w art. 34 pkt 4 ustawy Prawo wodne dla podmiotów z terenu administracyjnego gminy miejskiej Gorzów Wlkp.

Podobnie, Wydział Architektury i Urbanistyki Urzędu, wykonujący zadania z zakresu administracji architektoniczno-budowlanej, w ww. okresie nie prowadził żadnych postępowań administracyjnych dotyczących pozwoleń na budowę, ani też nie przyjmował żadnych zgłoszeń wykonania obiektów lub robót budowlanych, wymagających uprzedniego uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód w zakresie wskazanym w ww. przepisie ustawy Prawo wodne.

(akta kontroli str. 7-8, 98-101, 103-104)

Na terenie Miasta Gorzowa Wlkp. na koniec I kwartału 2023 r. było 28 740 działek, w tym 3559 działek o powierzchni przekraczającej 3500 m² (12,4%).

Przeprowadzona w toku kontroli analiza, którą objęto działki przekraczające ww. powierzchnię, w odniesieniu do których wydano w latach 2018-2022 pozwolenie na budowę lub zgłoszenie zamiaru wykonania robót na nieruchomości, wykazała istnienie 84 działek spełniających te kryteria, które dotychczas nie były płatnikami opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej.

W toku kontroli NIK ustalono, że 31 spośród tych działek było ujętych w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej, kolejne 31 nie miało więcej niż 70% powierzchni nieruchomości wyłączonej z powierzchni biologicznie czynnej, a pozostałe 22 działki, zarówno były ujęte w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej, jak i nie miały więcej niż 70% powierzchni nieruchomości wyłączonej z powierzchni biologicznie czynnej.

(akta kontroli str. 105-108)

Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu, zapytana o problemy, na jakie napotymano w trakcie realizacji obowiązków w zakresie ustalania i pobierania opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej oraz o ewentualne postulowane zmiany przepisów prawa regulujących to zagadnienie, wyjaśniła:

a) *Duży zakres obowiązków nałożony na organy samorządu terytorialnego przy równoczesnym bardzo niesprawiedliwym podziale uzyskanych kwot.*

Wpływy z tytułu opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej stanowią w 90% przychód Wód Polskich, a w 10% dochód budżetu właściwej gminy. Tymczasem to organy gmin są zobowiązane do przeprowadzenia całego procesu prowadzącego do uiszczenia przez zobowiązanego opłat od zidentyfikowania spełniających ustawowe kryteria nieruchomości na terenie gminy poprzez naliczenie i poinformowanie zobowiązanego o wysokości opłaty, przeprowadzenie postępowania administracyjnego i wydanie decyzji, gdy okaże się to konieczne, rozpatrzenie ewentualnych reklamacji, aż do przeprowadzenia czynności egzekucyjnych w przypadku braku wpłaty. Wszystko to powoduje duże koszty po stronie gminy przy bardzo niewielkich wpływach.

Należałoby rozważyć zmianę ustawy Prawo wodne poprzez wprowadzenie bardziej korzystnego dla gmin podziału kwot uzyskanych z opłat bądź przeniesienie obowiązków w zakresie ich ustalania i pobierania na Wody Polskie.

b) *Skomplikowany i niejednoznaczny interpretacyjnie proces identyfikowania nieruchomości, z którymi wiąże się obowiązek zapłaty opłaty.*

O ile zidentyfikowanie wszystkich nieruchomości o powierzchni powyżej 3500 m² na terenie gminy nie sprawia problemu, to określenie procentowego udziału powierzchni biologicznie czynnej na nieruchomości może być trudne. Według interpretacji Wód Polskich powierzchnia biologicznie czynna to teren o nawierzchni urządzonej w sposób zapewniający naturalną wegetację roślin i retencję wód opadowych. W przypadku niektórych nieruchomości teren nie jest bardzo zabudowany, ale na dużej jego części prowadzone są prace, przemieszczają się pojazdy, składowane są materiały. Tylko niewielkie fragmenty terenu można określić jako powierzchnia biologicznie czynna. Ustalanie procentowego udziału takiej powierzchni polega na dodawaniu niewielkich fragmentów gruntu, co jest niezwykle pracochłonne i może być kwestionowane przez podmiot, na którym będzie spoczywał obowiązek poniesienia opłaty.

Ponadto aby naliczyć opłatę za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej nieruchomości nie może być ujęta w system kanalizacji otwartej lub zamkniętej. Niestety ustawa nie zawiera definicji takiego systemu. Interpretacja Wód Polskich, zgodnie z którą „samo funkcjonowanie systemu kanalizacji otwartej lub zamkniętej na obszarze jest niewystarczające do przyjęcia, że zachodzi negatywna przesłanka do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej” nie jest wiążąca i w sądach może być kwestionowana.

Ustawa Prawo wodne powinna w bardziej precyzyjny i zrozumiały sposób określać przesłanki zobowiązujące organ do określenia opłaty dla konkretnej nieruchomości. Wyeliminowałoby to konieczność posilkowania się interpretacją Wód Polskich.

- c) *Zwolnienie z obowiązku ponoszenia opłaty związane z ujęciem nieruchomości w system kanalizacji otwartej lub zamkniętej.*

Na terenach miejskich – pokrytych budynkami, ulicami, chodnikami, placami i parkingami – średnio aż 70% wody opadowej musi być odprowadzane przez wysokowydajne systemy kanalizacji. To prowadzi do bezpowrotnej utraty wody opadowej. W obliczu coraz częstszych fal upałów i długich okresów suszy, wody jest za mało. Brak dobrze funkcjonujących terenów zielonych przyczynia się do wzrostu średnich temperatur na terenach zurbanizowanych i sprawia, że fale upałów są dla mieszkańców jeszcze bardziej uciążliwe. Z drugiej strony nadmierna ilość wody w trakcie gwałtownych opadów nie jest możliwa do odprowadzenia przez systemy kanalizacji miejskiej, co powoduje powodzie i podtopienia.

Ze względu na zmniejszenie naturalnej zdolności retencyjnej zlewni przy jednoczesnym usprawnieniu drogi odpływu (poprzez rozbudowanie systemu kanalizacji deszczowej) wody opadowe i roztopowe odprowadzane są szybko do rzeki. Dlatego rośnie zagrożenie powodziowe i wydłużają się okresy suszy. Ograniczenie zagrożeń powodziowych i skutków suszy jest jednym z zadań gospodarki wodnej, które można zrealizować m.in. poprzez zatrzymywanie wód opadowych i roztopowych w miejscu, w którym powstają. To także hamowanie spływu powierzchniowego oraz odtworzenie naturalnej zdolności retencyjnej zlewni rzecznych, do którego powinniśmy dążyć. Dlatego też niezasadnym wydaje się nakładanie opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej na podmioty, które nie obciążają miejskiej kanalizacji deszczowej wodami opadowymi i roztopowymi pochodzącymi z własnej nieruchomości, tylko retencjonują je w miejscu powstawania.

- d) *Zasady dotyczące decyzji określających wysokość opłat wydawane na podstawie art. 272 ust. 24 i art. 273 ust. 6 ustawy Prawo wodne.*

Ustawa Prawo wodne w art. 272 ust. 21 oraz w art. 273 ust. 10 wskazuje, że zaskarżenie decyzji nie wstrzymuje ich wykonania. Powstaje zatem zaległość, mimo że decyzja nie jest ostateczna i może być uchylona. Ponadto w art. 273 ust. 8 ustawy wskazano, że od decyzji wydanej w wyniku nieuznania reklamacji przysługuje skarga do sądu administracyjnego. Nie jest jasne dlaczego zrezygnowano w tym przypadku z zasady dwuinstancyjności postępowania. W przypadku decyzji ustalającej wysokość opłaty niezwiązanej z wniesieniem reklamacji takiego odstępstwa nie ma.

Zasadne jest, aby w odniesieniu do decyzji określających wysokość opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej wprowadzić zapis w ustawie, że uiszczenie opłaty następuje w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna, tak jak przykładowo w art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916 ze zm.) w odniesieniu do opłaty za usunięcie drzewa lub krzewu. W stosunku do decyzji wydawanej na podstawie art. 273 ust. 6 ustawy Prawo wodne należy wprowadzić możliwość odwołania do organu wyższej instancji.

(akta kontroli str. 109-111)

2. W poszczególnych latach objętych kontrolą Prezydent Miasta ustalił i przekazał informacje o wysokości opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej⁶, tj.: w 2018 r. – 20 podmiotom, w 2019 r. – 21 podmiotom, w 2020 r. – 20 podmiotom, 2021 r. – 20 podmiotom i w 2022 r. – 20 podmiotom. Liczba podmiotów, którym w poszczególnych latach przekazano ww. informacje, była tożsama z liczbą nieruchomości objętych opłatami za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. W całym okresie kontrolowanym zobowiązanymi do wniesienia ww. opłaty były 24 podmioty z terenu gminy miejskiej Gorzów Wielkopolski.

(akta kontroli str. 10-12)

Bazę nieruchomości i właścicieli nieruchomości (podmiotów zobowiązanych do uiszczenia opłat) stworzono na przełomie 2017 i 2018 r. w ówczesnej jednostce organizacyjnej Urzędu, to jest Referacie Ochrony Środowiska na podstawie posiadanej wiedzy specjalistycznej, dostępu do map (m.in. z programu *Ewmapa*) oraz rejestru gruntów, która corocznie była aktualizowana. Od dnia 1 marca 2023 r. Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa dysponował wstępną wersją specjalistycznej mapy przygotowaną przez Wydział Geodezji i Katastru, ułatwiającą zidentyfikowanie nieruchomości spełniających kryteria, na podstawie których ustala się obowiązek ponoszenia opłat.

(akta kontroli str. 13-14)

W badanym okresie wysokość ustalonych opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej wyniosła łącznie 306,4 tys. zł, w tym w poszczególnych latach objętych kontrolą: w 2018 roku – 44,7 tys. zł, w 2019 roku – 62,7 tys. zł, w 2020 roku – 59,3 tys. zł, w 2021 roku – 61 tys. zł i w 2022 roku – 78,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 10-12)

Badaniem prawidłowości naliczenia opłat objęto 20 nieruchomości o największych powierzchniach wyłączonych z powierzchni biologicznie czynnej, zidentyfikowanych w okresie kontrolowanym przez gminę miejską Gorzów Wielkopolski, których właściciele byli zobowiązani do wniesienia opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej.

⁶ Na podstawie art. 272 ust. 2 ustawy Prawo wodne.

Stwierdzono, że ustalanie wysokości opłat polegało na wyodrębnieniu z powierzchni całkowitej nieruchomości tzw. powierzchni zabudowanej (uszczelnionej) wyłączonej z powierzchni biologicznie czynnej (art. 270 ust. 7 ustawy Prawo wodne). Iloczyn powierzchni uszczelnionej i stawki jednostkowej określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne⁷ (dalej: *rozporządzenie w sprawie opłat za usługi wodne*), stanowił kwotę rocznej opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. W przypadku stwierdzenia na nieruchomości urządzeń do retencionowania wody z powierzchni uszczelnionych (tzw. kompensacja retencyjna), jednostkowa stawka opłaty mogła ulec obniżeniu (§ 9 rozporządzenia w sprawie opłat za usługi wodne). Mając wszystkie wymagane dane, organ przygotowywał informacje o wysokości opłaty zawierające kwotę opłaty rocznej i kwartalnej, która następnie była wysyłana do zobowiązanego za dany kwartał po jego zakończeniu (272 ust. 10 ustawy Prawo wodne). We wszystkich badanych przypadkach, wysokość opłat ustalono jako iloczyn jednostkowej stawki opłaty, wyrażonej w m² wielkości utraconej powierzchni biologicznie czynnej oraz czasu wyrażonego w latach (272 ust. 8 ustawy Prawo wodne), a ich wysokość była zgodna z § 9 rozporządzenia w sprawie stawek opłat za usługi wodne oraz nie przekraczała górnych stawek określonych w art. 274 pkt 6 ustawy Prawo wodne.

(akta kontroli str. 13-14)

Zgodnie z art. 552 ust. 2b pkt 2 ustawy Prawo wodne, podmioty obowiązane do ponoszenia opłat za usługi wodne są obowiązane składać oświadczenia, o których mowa w ust. 2a pkt 2, zgodnie ze wzorami zamieszczonymi w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Wód Polskich, wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, w celu ustalenia wysokości opłaty, w terminie 30 dni od dnia, w którym upływa dzień przypadający na koniec każdego kwartału. W związku z tym organ wysyłał informacje o wysokości opłaty w terminie co najmniej 30 dni po zakończeniu danego kwartału, ze względu na umożliwienie podmiotom złożenia oświadczenia⁸. W całym okresie kontrolowanym tylko dwa podmioty⁹ składały organowi regularnie i terminowo ww. oświadczenia.

(akta kontroli str. 6, 13-14)

Dyrektor Zarządu Zlewni w Gorzowie Wielkopolskim w trakcie kontroli NIK poinformował, że w latach 2018-2022 nie udzielił żadnego pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód, o którym mowa w art. 34 pkt 4 Prawa wodnego dla podmiotów z terenu administracyjnego gminy miejskiej Gorzów Wielkopolski. W związku z tym w badanym okresie nie wystąpiły przypadki, w których Miasto Gorzów Wielkopolski, pomimo istniejącego obowiązku nie określało wysokości opłat na podstawie art. 269 ust. 1 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

(akta kontroli str. 7-9)

3. W terminie 14 dni po otrzymaniu informacji o wysokości opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, każdy podmiot zobowiązany miał prawo złożyć reklamację¹⁰ do Prezydenta Miasta (art. 273 ust. 1 ustawy Prawo wodne). W badanym okresie do Prezydenta Miasta wpłynęły łącznie cztery reklamacje dotyczące opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, to jest w 2018 r. – trzy reklamacje

⁷ Dz.U. 2022 r. poz. 2438.

⁸ W związku z tym, że przepis art. 552 ust. 2b ustawy Prawo wodne wszedł w życie dnia 20 września 2018 roku, obowiązek składania oświadczeń nastąpił dopiero za okres III kwartału 2018 r.

⁹ Podmioty o identyfikatorach WSR-4 i WSR-23.

¹⁰ Pouczenia o prawie do złożenia reklamacji znajdowały się w treści informacji.

i w 2019 r. – jedna reklamacja. W latach 2020-2022 podmioty zobowiązane nie wnosiły reklamacji w ww. zakresie.

(akta kontroli str. 15-17)

Analiza dokumentacji czterech spraw, w których podmioty zobowiązane wniosły reklamacje od informacji o wysokości opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej wykazała, że w trzech przypadkach Prezydent Miasta uznał reklamacje - to jest w dwóch przypadkach stwierdzono brak podstaw do uiszczania opłaty¹¹, a w jednym przypadku uznano kompensację retencyjną, w wyniku czego wysłano nową informację z niższą kwotą opłaty. W jednym przypadku Prezydent Miasta nie uznał reklamacji, ponieważ argument przytoczony przez wnoszącego¹², nie został potwierdzony w postępowaniu przeprowadzonym przez Urząd.

(akta kontroli str. 19-20)

W badanych przypadkach reklamacji stwierdzono, że podmioty zobowiązane nie składały oświadczeń o których mowa w art. 552 ust. 2b ustawy Prawo wodne¹³. W jednym przypadku reklamację od informacji wniesiono w terminie 14 dni, natomiast w trzech przypadkach podmioty zobowiązane złożyły reklamacje z naruszeniem tego terminu¹⁴ (art. 273 ust. 2 ustawy Prawo wodne). W dwóch przypadkach organ rozpatrzył reklamację w terminie 14 dni od czasu jej otrzymania, natomiast w dwóch przypadkach z naruszeniem tego terminu¹⁵ (art. 273 ust. 4 ustawy Prawo wodne). Z kolei w jednym przypadku, w którym nie uznano reklamacji, organ nie określił wysokości opłaty w drodze decyzji (art. 273 ust. 6 ustawy Prawo wodne), o czym szerzej w *Sekcji stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 19-20)

W 2021 r. w sześciu przypadkach podmioty zobowiązane zaniechały wykonania obowiązku uiszczenia opłat, których wysokość została określona przez organ w informacjach (art. 272 ust. 23 ustawy Prawo wodne), w związku z tym Prezydent Miasta w 2022 roku określił wysokość tych opłat w drodze decyzji (art. 272 ust. 24 ustawy Prawo wodne).

(akta kontroli str. 15-17, 30-88)

Postępowania administracyjne w następstwie których wydano decyzje, organ prowadził z zachowaniem zasady pisemności postępowania, to jest stosownie do art. 14 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁶ (dalej: *Kpa*) i zachowaniem zasady czynnego udziału strony w postępowaniu (art. 10 *Kpa*), a same decyzje spełniały wymogi o których mowa w art. 107 *Kpa*. Stwierdzono, że postępowania administracyjne prowadzono z naruszeniem zasad prowadzenia spraw określonych w Dział I rozdział 7 *Kpa*, o czym szerzej w *Sekcji stwierdzone nieprawidłowości*.

¹¹ W jednym przypadku powierzchnia uszczelniona stanowiła poniżej 70% powierzchni całkowitej, a w drugim przypadku nastąpiło ujęcie nieruchomości w system kanalizacji deszczowej.

¹² Podmiot wniósł reklamację, powołując się na argument, że nieruchomości objęte opłatą za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej nie są zabudowane (powierzchnia biologicznie czynna) i nie powinny podlegać opłacie. Przeprowadzone przez Urząd postępowanie wykazało, że na terenie nieruchomości wykonane zostały roboty i obiekty (teren został pokryty płytami betonowymi), które uniemożliwiały naturalną vegetację roślin i retencję wód opadowych.

¹³ W każdym z badanych przypadków, podmioty miały obowiązek złożenia oświadczeń w terminie 30 dni od dnia, w którym upływał dzień przypadający na koniec każdego kwartału, za który organ sporządził i przekazał informacje o wysokości opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej – informacje dotyczyły okresów od II do IV kwartału 2021 r.

¹⁴ Naruszenia terminu wyniosły: jeden, trzy i siedem dni.

¹⁵ W jednym przypadku naruszenie terminu wyniosło sześć dni, natomiast w drugim przypadku dokumentacja sprawy nie pozwalała na odnotowanie terminu rozpatrzenia reklamacji przez organ.

¹⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.

(akta kontroli str. 30-88)

We wszystkich zbadanych przypadkach, organ ustalając opłaty korzystał z wytycznych opublikowanych przez Wody Polskie¹⁷. Od wydanych decyzji podmioty nie wnosiły skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a tym samym nie wystąpiły przypadki uchylecia decyzji w postępowaniach sądowych.

(akta kontroli str. 17, 30-88)

W latach 2018-2022 Prezydent Miasta nie wydawał decyzji w sprawie określenia wysokości opłaty za zmniejszenie retencji na podstawie art. 273 ust. 6 ustawy Prawo wodne (decyzje wydawane w razie nieuznania reklamacji). Stwierdzono, że w jednym przypadku zaistniała konieczność wydania tego rodzaju decyzji, o czym szerzej w *Sekcji stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 17, 30-88)

4. Kwota wpływów z tytułu opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej wpłaconych Miastu przez zobowiązanych właścicieli lub posiadaczy samoistnych nieruchomości za lata 2018-2022 wyniosła łącznie 308,9 tys. zł¹⁸.

Kwota łącznych wpływów z tytułu ww. opłat w odniesieniu do kwot należnych opłat wynikających z informacji i decyzji w poszczególnych latach objętych kontrolą stanowiła: w 2018 r. – 115,6%; w 2019 r. – 109%; w 2020 r. – 97,3%; w 2021 r. – 98,5%; w 2022 r. – 90,3%. W latach 2018-2019 wpływy z tytułu opłat były wyższe od należności ze względu na to, że niektóre podmioty wносиły opłaty, zanim stały się one wymagalne¹⁹.

W badanym okresie wpływy z tytułu opłat za zmniejszenie naturalnej retencji zostały podzielone w proporcjach wskazanych w art. 299 ust. 5 ustawy Prawo wodne, tj. Miasto odprowadziło 90% (tj. 278 tys. zł) uzyskanych środków na rachunek Wód Polskich²⁰, a pozostałe 10% (30,9 tys. zł) stanowiły dochody jego budżetu.

W okresie objętym kontrolą jeden podmiot nie wykonał w terminie obowiązku wniesienia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej ustalonej w drodze decyzji (art. 272 ust. 24 ustawy Prawo wodne). Pomimo tego, że należność ta stała się wymagalna, Miasto nie podjęło czynności windykacyjnych celem jej wyegzekwowania od podmiotu zobowiązanego, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 59-60, 112-115)

Badanie terminowości przekazywania przez Miasto Wodom Polskim wpływów z tytułu opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, w części stanowiącej przychód Wód Polskich, wykazało, że nie zawsze środki te były przekazywane terminowo, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 96-97, 116)

¹⁷ Informacje dotyczące naliczania wysokości opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej przez gminy, Wody Polskie zamieściły na stronie: <https://www.kzgw.gov.pl>

¹⁸ W 2018 r. – 51,7 tys. zł; w 2019 r. – 68,3 tys. zł; w 2020 r. – 57,7 tys. zł; w 2021 r. – 60,1 tys. zł; w 2022 r. – 71,1 tys. zł.

¹⁹ Organ wysyłał do podmiotów informację o wysokości należnej opłaty kwartalnej po zakończeniu danego kwartału. Stąd jako opłaty należne w 2018 r. przyjęto opłaty za I, II i III kwartał tego roku. Natomiast opłata za IV kwartał 2018 r., stała się opłatą należną w roku 2019 razem z opłatami za I, II i III kwartał 2019 r. W informacjach kierowanych do podmiotów zobowiązanych, organ podawał zarówno kwoty opłaty kwartalnej, jak również kwoty opłaty rocznej. Niektóre podmioty wpłacały od razu opłatę roczną, bądź za kilka kwartałów na raz. W takich przypadkach organ przyjmuje, że wpłacona opłata w części za IV kwartał jest opłatą należną za rok następny.

²⁰ W 2018 r. – 46,5 tys. zł; w 2019 r. – 61,5 tys. zł; w 2020 r. – 51,9 tys. zł; w 2021 r. – 54,1 tys. zł; w 2022 r. – 64 tys. zł.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) Podmiot o identyfikatorze WSR-12 wniósł reklamację na wysokość opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, która została przez organ uznana (zmniejszono wysokość zobowiązania). Podmiot złożył reklamację w dniu 3 lipca 2018 r. (data wpływu do Urzędu), a Prezydent Miasta rozpatrzył reklamację w dniu 23 lipca 2018 r., to jest 6 dni po terminie wynikającym z art. 273 ust. 4 ustawy Prawo wodne (17 lipca 2018 r.), zgodnie z treścią którego, Wody Polskie albo wójt, burmistrz lub prezydent miasta rozpatrują reklamację w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania.

(akta kontroli str. 19-20)

Z wyjaśnienia dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa wynikało, że w pierwszym przypadku rozpatrzenie reklamacji po terminie spowodowane było okresem urlopowym (lipiec) pracownika odpowiedzialnego za prowadzenie spraw dotyczących ustalania i pobierania opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej oraz ewentualnym niedopatrzeniem pracownika zastępującego²¹.

(akta kontroli str. 21-29)

2) Podmiot o identyfikatorze WSR-20 wniósł reklamację na wysokość opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej w dniu 19 września 2019 r. Organ przeprowadził postępowanie nierzetelnie, ponieważ dokumentacja sprawy nie pozwalała na zidentyfikowanie terminu rozpatrzenia reklamacji przez organ, tj. czy rozpatrzono reklamację w terminie 14 dni od chwili jej otrzymania. Jedynym dokumentem kończącym postępowanie w sprawie była notatka służbowa sporządzona przez kierownika Referatu Ochrony Środowiska bez opatrzenia jej datą, z której treści wynikało, że reklamacja została w całości uznana przez organ – od III kwartału 2019 r. zobowiązanie podmiotu ustало.

(akta kontroli str. 19-20)

Z wyjaśnienia dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa wynikało, że na proceduralny brak dokumentu pozwalającego na zidentyfikowanie terminowości rozpatrzenia reklamacji przez organ, mógł mieć wpływ wielomiesięczny okres nieobecności pracownika ww. wydziału, odpowiedzialnego za prowadzenie spraw dotyczących ustalania i pobierania opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej oraz konieczność wykonywania zadań bieżących przez pracowników zastępujących.

(akta kontroli str. 21-29)

3) Podmiot o identyfikatorze WSR-7 w dniu 19 czerwca 2018 r. wniósł reklamację na wysokość opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, która nie została przez organ uznana. Przeprowadzone przez organ postępowanie wykazało, że na terenie nieruchomości wykonane zostały roboty i obiekty (teren został pokryty płytami betonowymi), które uniemożliwiały naturalną wegetację roślin i retencję wód opadowych. Zobowiązanie pozostawiono do wykonania na podstawie informacji organu z dnia 18 maja 2018 r. ustalającej wysokość opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, czym naruszono art. 273 ust. 6 ustawy Prawo wodne, zgodnie z treścią którego, w razie nieuznania reklamacji właściwy organ Wód Polskich albo wójt, burmistrz lub prezydent miasta określają wysokość opłaty za usługi wodne w drodze decyzji.

(akta kontroli str. 19-20)

²¹ Rozstrzygnięcie reklamacji wymagało zweryfikowania przez pracownika wskazanej przez podmiot wielkości powierzchni uszczelnionej z całkowitej powierzchni przedmiotowej nieruchomości.

Z wyjaśnień dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa wynikało, że przyczyną niewydania decyzji określającej wysokość opłaty było niedopatrzenie pracownika Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa prowadzącego sprawę²².

(akta kontroli str. 21-29)

4) W sześciu przypadkach postępowania administracyjne w sprawie wydania decyzji określających wysokość opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej (art. 272 ust. 24 ustawy Prawo wodne) prowadzone były nieterminowo²³, to jest z naruszeniem art. 35 § 1 - 3 Kpa, a strony postępowań nie były zawiadamiane o niezalutwieniu sprawy w terminie, stosownie do obowiązku wynikającego z art. 36 Kpa. W dwóch przypadkach organ nie zawiadomił stron o wszczęciu postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji określającej wysokość opłaty, do czego zobowiązywał art. 61 § 4 Kpa. Z kolei w jednym przypadku organ wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji określającej wysokość opłaty przed upływem terminu 14 dni na jej wniesienie przez podmiot zobowiązany, czym naruszono art. 272 ust. 23 ustawy Prawo wodne.

(akta kontroli str. 30-88)

Z wyjaśnień dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa wynikało, że we wszystkich sześciu przypadkach przyczynami przewlekłości postępowań administracyjnych w sprawie wydania decyzji określających wysokość opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, w tym niezawiadomienia stron o niezalutwieniu sprawy w terminie były braki kadrowe oraz trwający w tym okresie na terenie kraju stan epidemii koronawirusa i związany z tym tryb pracy zdalnej pracowników Urzędu. Z kolei w przypadku braku zawiadomień podmiotów o wszczęciu przez organ postępowań w sprawie wydania decyzji określającej wysokość opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej oraz wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji określającej wysokość opłaty przed upływem 14 dni od dnia doręczenia podmiotowi informacji o wysokości opłaty, przyczyną było niedopatrzenie pracownika wydziału prowadzącego sprawę.

(akta kontroli str. 89-95)

5) W okresie objętym kontrolą jeden podmiot²⁴ nie wykonał w terminie obowiązku wniesienia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej ustalonej w drodze decyzji (art. 272 ust. 24 ustawy Prawo wodne). Stan zaległości na dzień 31.03.2023 r. wyniósł 883,50 zł, z czego należność główna – 766,50 zł, natomiast odsetki za zwłokę – 117,00 zł. Pomimo tego, że należność ta stała się wymagalna 28.03.2022 r., do 31.03.2023 r. Miasto nie podjęło czynności windykacyjnych, celem jej wyegzekwowania od podmiotu zobowiązanego.

Zgodnie z art. 300 ust. 1 ustawy Prawo wodne, do ponoszenia opłat za usługi wodne oraz opłat podwyższonych stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa²⁵, z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują Wodom Polskim, właściwym organom Inspekcji Ochrony Środowiska oraz gminom.

²² Zamiast decyzji organ wysłał pismo informujące, że opłata została naliczona właściwie z wyjaśnieniem jak należy rozumieć art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne. Pismo zostało wysłane po trzech dniach od wpłynięcia reklamacji, a podmiot wpłacał kolejne opłaty w określonej przez organ wysokości.

²³ Organ prowadził postępowania administracyjne w czasie wynoszącym od 104 dni, co stanowiło 3 miesiące i 14 dni (najkrótszy czas załatwienia sprawy) do 161 dni, co stanowiło 5 miesięcy i 8 dni (najdłuższy czas załatwienia sprawy).

²⁴ Identyfikator podmiotu zobowiązanego: WSR-13.

²⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, ze zm.

Zgodnie z art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁶, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Jak wyjaśniła dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu, przyczynami takiego stanu rzeczy były przede wszystkim braki kadrowe (długie nieobecności w pracy osób odpowiedzialnych za prowadzenie spraw dotyczących ustalania i pobierania opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej), utrudnienia związane z pandemią COVID-19 oraz konieczność realizacji innych zadań przez wydział.

Dodatkowym utrudnieniem była również zmiana adresu do korespondencji przez podmiot zobowiązany, przez co początkowo pisma wystosowywane przez Urząd nie docierały do adresata. W wyniku przeprowadzonych czynności Urząd ustalił właściwy adres i „mając pewność, że wszystkie pisma w sprawie docierają do adresata, a zatem ma on pełną świadomość swoich obowiązków, niezwłocznie przystąpi do czynności mających na celu wyegzekwowanie zaległości”²⁷.

(akta kontroli str. 59-60, 112-115, 130-134)

6) Badanie terminowości przekazywania przez Miasto Wodom Polskim wpływów z tytułu opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, w części stanowiącej przychód Wód Polskich, wykazało, że w czterech przypadkach – na ogólną liczbę 44 przypadków – Miasto przekazało środki w łącznej wysokości 11 059,95 zł później niż w terminie do końca następnego miesiąca po ich wpływie na rachunek bankowy Miasta, tj. z naruszeniem art. 299 ust. 6 ustawy Prawo wodne:

- a) wpływy za lipiec 2019 r. (5043,73 zł) przekazano Wodom Polskim 10.09.2019 r., zamiast do 31.08.2019 r., tj. z dziesięciodniowym opóźnieniem;
- b) wpływy za kwiecień 2020 r. (2120,86 zł) przekazano Wodom Polskim 2.06.2020 r., zamiast do 31.05.2020 r., tj. z dwudniowym opóźnieniem;
- c) wpływy za październik 2021 r. (1430,33 zł) przekazano Wodom Polskim 3.12.2021 r., zamiast do 30.11.2021 r., tj. z trzydniowym opóźnieniem;
- d) wpływ za maj 2022 r. (2465,03 zł) przekazano Wodom Polskim 4.07.2022 r., zamiast do 30.06.2022 r., tj. z czterodniowym opóźnieniem.

Przedmiotowe środki były fizycznie przekazywane Wodom Polskim przez Wydział Budżetu i Rachunkowości Urzędu, na zlecenie wystawiane przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu. W dwóch przypadkach (a, c), Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa za późno wystawił dyspozycję dokonania przelewu (Wydział Budżetu i Rachunkowości zrealizował przelew tego samego dnia), w jednym przypadku Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa (b) wystawił dyspozycję w ostatnim dniu roboczym miesiąca, w którym powinien być zrealizowany przelew, a Wydział Budżetu i Rachunkowości dokonał przelewu w drugim dniu roboczym miesiąca po nim następującego; z kolei w ostatnim przypadku (d), co prawda Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa wystawił dyspozycję odpowiednio wcześniej, jednak z uwagi na konieczność ponownej weryfikacji kwoty przelewu (różnica 0,07 zł wynikająca z zaokrąglenia), dyspozycja przelewu została zrealizowana przez Wydział Budżetu i Rachunkowości cztery dni po terminie.

Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu, wyjaśniając przyczyny przekazania Wodom Polskim części wpływów z tytułu opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej po terminie przewidzianym przepisami prawa

²⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

²⁷ Ostatnie pismo wystosowane przez Urząd, w którym wzywano do uiszczenia zaległości z tytułu opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej dotarło do zobowiązanego podmiotu 12.04.2023 r.

(w odniesieniu do spraw a, b i c), wskazała, że nastąpiło to w wyniku niedopatrzenia pracownika.

(akta kontroli str. 116-129)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

1. Rozpatrywanie reklamacji na wysokość opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej w terminie określonym w ustawie Prawo wodne.
2. Rzetelne prowadzenie postępowań w sprawie reklamacji na wysokość opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, poprzez dokumentowanie wszystkich podejmowanych czynności organu, zgodnie z zasadą pisemności wyrażoną w Kpa.
3. W przypadkach nieuznania reklamacji na wysokość opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, ustalanie tych opłat w drodze decyzji.
4. Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie wydania decyzji określających wysokość opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej zgodnie z zasadami określonymi w Kpa.
5. Wszczywanie postępowań administracyjnych w sprawie wydania decyzji określających wysokość opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, po upływie terminu na ich wniesienie przez podmioty zobowiązane.
6. Wyegzekwowanie zaległości z tytułu opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej.
7. Terminowe przekazywanie Wodom Polskim wpływów z tytułu opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 28 kwietnia 2023 r.

Kontrolerzy
Norbert Serafin
doradca ekonomiczny

.....
podpis

Cezary Romanczenko
starszy inspektor
kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektor
Andrzej Aleksandrowicz

.....
podpis